

COLliGiO

Transparens, offentlighet och sekretess

COLliGiO

Vem är jag?

Upphandlingskonsult

Charlotta Strengberg

charlotta.strengberg@colligio.se

036-291 16 15

COLliGiO

Offentlighet och sekretess enligt LOU

Transparensprincipen

- En av fem grundläggande principer
- Innebär att upphandlingen ska präglas av öppenhet och förutsebarhet
- Upphandlingar ska som HR annonseras
- Krav ska vara klara och tydliga
- Leverantörer som deltagit ska underrättas om beslut

Underrättelse om beslut

- Underrättelse om beslut ska innehålla:
  - Skälen för beslutet
  - Uppgifter om avtalsspärr
- Beslutet ska vara så tydligt att leverantören kan avgöra om man vill ansöka om överprövning
- UM:s intresse att lämna så mycket information att avtalsspärren börjar löpa samtidigt som UM inte får lämna ut uppgifter som omfattas av sekretess

Upplysningar på begäran av en leverantör

- Lämna uppgifter in;
  - Skälen till att leverantörs ansökan/anbud har förkastats
  - Utformningen av och de relativa fördelarna med valt anbud samt namn på den som tilldelats
  - Hur förhandlingar eller dialog med anbudsgivare har fortlöpt
- Dessa upplysningar ska lämnas senast inom 15 dagar från det att skriftlig begäran kom in

Upphandlingsdirektivets bestämmelser om sekretess

- Innehåller bl.a. förbud mot utlämnande av information som
  - Skadar berättigade kommersiella intressen för en ekonomisk aktör eller
  - Motverkar sund konkurrens mellan ekonomiska aktörer
- Regeringen har bedömt att det inte krävs särskilt genomförande, då motsvarande bestämmelser finns i OSL och lag om skydd för företagshemligheter

EU-domstolens dom C-450/06

Varec

- Offentlig upphandling är grundade på en förtroenderelation mellan UM och leverantör
- Leverantör ska kunna lämna all information till UM utan att befara att denne lämnar ut sådana uppgifter till tredje man som skulle kunna vara till skada för leverantör
- UM ska respektera den konfidentiella naturen hos all information från leverantörerna

Offentlighetsprincipen

Offentlighetsprincipen

- Allmänhet och massmedia har rätt till insyn
- Hörnstenen i en demokrati
  - Rätt att lyssna på domstolar och beslutande församlingars sammanträden
  - Rätten att ta del av allmänna handlingar (handlingsoffentlighet)

Handlingsoffentlighet

- Regleras i 2 kap. tryckfrihetsförordningen
- Handling:
  - Skrift
  - Bild
  - Upptagning som kan läsas, uppfattas m.m. endast med tekniskt hjälpmedel
  - Brev, e-post, sms

Allmän handling

- Allmän handling kan vara:
  - Offentlig, eller
  - Hemlig
- TF avgör om handling är allmän
- OSL avgör om den allmänna handlingen är offentlig eller hemlig

Vem ska tillämpa offentlighetsprincipen?

- Myndigheter
  - Riksdag och regering jämställs med myndigheter i detta avseende
- AB, HB, ekonomisk förening eller stiftelse i vilka *kommuner* och *landsting* utövar ett rättsligt bestämmande inflytande
- Vissa organ i bilagan till OSL (ett antal AB, stiftelser och föreningar)
- Gäller alltså inte alla upphandlande myndigheter!

Utlämnande av anbud

Allmänt om handläggningen

- Anbud lämnas ut med stöd av TF, ej LOU
- Lämnas ut skyndsamt, normalt samma dag – har förtur, annat arbete läggs åt sidan
- Hanteras under hela arbetstiden, ej bara under expeditionstid
- Ingen skyldighet att lämna ut en handling elektroniskt
- Rätt att vara anonym – du får ej efterforska vem som vill ha handlingen eller till vad
- Rätt att ta del av handling kostnadsfritt på plats, annars ok med avgift

Vem lämnar ut?

- HR: Anställd som har ansvar för vården av handlingen, 6 kap. 3 § OSL
- I tveksamma fall ska anställd låta *myndigheten* pröva
- *Myndigheten* ska också pröva om handling inte lämnas ut/lämnas ut med förbehåll, och om mottagaren begär myndighetens prövning
- *Myndigheten* = den om p.g.a. sin tjänst har behörighet att för myndighetens räkning fatta beslut i saken.

Beslutanderätten kan delegeras

Hur gör man?

- De delar som är offentliga ska lämnas ut
- Endast hemliga uppgifter ska döljas
- Ingen skyldighet att lämna ut tomma papper eller papper med sidnummer/myndighetsnamn/datum (RÅ 1989 ref 111)

Sunt förnuft!

Om man inte är nöjd?

- Den enskilde har rätt till ett överklagbart beslut om:
  - Handlingen inte lämnas ut i sin helhet
  - Handlingen inte bedöms vara allmän
  - Handlingen inte bedöms vara förvarad hos myndigheten
- Den enskilde ska informeras om att det krävs ett skriftligt beslut av myndigheten för att beslutet ska kunna överklagas
- Skälen ska motiveras – inte tillräckligt med hänvisning till lagtext/tillämplig sekretessbestämmelse
- Myndighetens beslut kan överklagas till kammarrätten

Prövning enligt 31 kap 16 § OSL

Uppgifter om enskilds affärs- och driftsförhållanden

- Rakt skaderekvisit = presumtion för att uppgifterna är offentliga
- Sekretess, *om det av särskild anledning kan antas* att den enskilde lider skada
- Krävs någon *speciell omständighet eller särskilda förhållanden* som kan åberopas som skäl för hemlighållande
- Om myndigheten kan sätta tilltro till vad AG har uppgett om att offentliggörandet kan befaras medföra skada, bör uppgifterna i regel hemlighållas
- Något krav på en mera ingående utredning finns inte
- Knapphändig sekretessbegäran bör i regel inte medföra sekretess

Ska anbuden bedömas lika eller olika?

HFD 2016 ref 17

- Bolag X begärde sekretess för namn på referenser, men inte bolag Y.
- Myndigheten vägrade att lämna ut namn på referenser från bolagen X och Y
- HFD: Eftersom bolag Y inte hade uppgett att namn skulle omfattas av sekretess *saknas skäl att anta* att bolag Y kommer att lida skada om uppgifterna lämnas ut
- Uppgifter om kundnamn i bolag X skulle *inte* lämnas ut
- En och samma typ av uppgift bedömdes olika av HFD beroende på om bolaget i fråga begärt sekretess för uppgiften eller inte

Avslutning

Mina tankar reflektioner

- Anbud kan lämnas ut till följd av offentlighetsprincipen, inte LOU
- Det finns ingen krock mellan OSL och LOU – LOU-direktivet innehåller bestämmelser om skydd för konfidentiell information
- Det ska vara lika tryggt att göra affärer med det offentliga som med det privata
- Sekretess är ett sätt att möjliggöra för det offentliga att göra goda affärer

Diskussionsfrågor

- Upplever du att leverantörer i större utsträckning begär sekretess för uppgifter i anbudet? - Om ja, är det ett problem?
- Begär det offentliga i onödan in uppgifter som kan vara hemliga i sina upphandlingar?

